

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 10 Αυγούστου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ :

τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κώστα Τσιάρα

την Υπουργό Πολιτισμού, κα Αίνα Μενδώνη

την Υπουργό Τουρισμού, κα Όλγα Κεφαλογιάννη

ΘΕΜΑ: « Εγκατάλειψη του Οροπεδίου Λασιθίου – Ελλιπείς Απαντήσεις Υπουργείων και Αδικαιολόγητες καθυστερήσεις και απουσία ενημέρωσης για το έργο ανάδειξης του Δικταίου Άντρου στο Οροπέδιο Λασιθίου »

Κυρίες Υπουργοί,

Κύριε Υπουργέ,

Σε συνέχεια της υπ' αριθ. 7092/26.6.2025 Κοινοβουλευτικής Ερώτησης που καταθέσαμε προς τα συναρμόδια Υπουργεία, επανερχόμαστε στο ζήτημα της δραματικής κατάστασης που βιώνει το Οροπέδιο Λασιθίου, λόγω της παρατεταμένης διακοπής λειτουργίας του Δικταίου Άντρου, των σοβαρών ζημιών στην αγροτική παραγωγή και της συνολικής απορρύθμισης της τοπικής οικονομίας. Η Ερώτηση εκείνη ανέδειξε τα διαδοχικά φυσικά φαινόμενα που έπληξαν την περιοχή, την απουσία σαφούς χρονοδιαγράμματος για την αποκατάσταση του αρχαιολογικού χώρου, την έλλειψη αντισταθμιστικών μέτρων για τους επαγγελματίες του τουρισμού και της εστίασης, και την ανάγκη ενεργοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων για τους πληγέντες αγρότες, κατά το πρότυπο του Μέτρου 23.

Ωστόσο, οι απαντήσεις των συναρμόδιων Υπουργείων επιβεβαίωσαν, δυστυχώς, το βάσιμο της αρχικής μας κριτικής: την αδιαφορία της Πολιτείας απέναντι σε μια περιοχή που συνδυάζει πολιτισμική, τουριστική και παραγωγική σημασία για την Κρήτη και τη χώρα.

Το Υπουργείο Πολιτισμού περιορίστηκε αποκλειστικά στο τεχνικό σκέλος του έργου αναβάθμισης του Δικταίου Άντρου, χωρίς να προσφέρει ούτε την παραμικρή ένδειξη χρονοδιαγράμματος για την επαναλειτουργία του αρχαιολογικού χώρου. Παρότι αναγνωρίζει τη συνθετότητα του έργου και την ανάγκη στερέωσης των πρανών, δεν απαντά στο πότε αναμένεται να επαναλειτουργήσει το σπήλαιο και δεν δίνει καμία εικόνα για την εξέλιξη του έργου. Το γεγονός ότι έγινε μία σύσκεψη το 2024 και έγιναν κάποιες τεχνικές αποτυπώσεις, δεν συνιστά σοβαρή διαχείριση μιας κρίσης που έχει προκαλέσει οικονομική ασφυξία σε μια ολόκληρη περιοχή. Αντιθέτως, το Υπουργείο επέλεξε να επικαλεστεί αόριστα τα μελλοντικά οφέλη που ενδεχομένως θα προκύψουν μετά την ολοκλήρωση του έργου, χωρίς να απολογηθεί για την πλήρη απουσία σχεδιασμού σε σχέση με τις σημερινές συνέπειες της αναστολής λειτουργίας του μνημείου. Δεν υπήρξε καμία αναφορά σε αίτημα παράτασης προς το Ταμείο Ανάκαμψης λόγω των καθυστερήσεων που έχουν ήδη καταγραφεί ούτε κάποια δέσμευση για ενίσχυση της τοπικής τουριστικής προβολής στο μεσοδιάστημα.

Αναλυτικότερα:

Το φυσικό αντικείμενο του έργου περιλαμβάνει 10 υποέργα, μεταξύ των οποίων:

1. Μελέτη και κατασκευή αναβατορίου (τελεφερίκ) από την Πλατεία Ευρώπης (10.912.000 €)
2. Ανάπλαση Πλατείας Ευρώπης και αποκατάσταση μονοπατιών (1.200.000 €)
3. Βραχοστερέωση πρανών εντός και εκτός του σπηλαίου (1.370.200 €)
4. Διαμόρφωση διαδρομής εντός του σπηλαίου (1.000.000 €)
5. Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις και φωτισμός (500.000 €)
6. Καθαρισμός και απομάκρυνση επιλιθικής χλωρίδας (396.800 €)
7. Τεκμηρίωση, συγγραφή κειμένων, φωτογράφιση-κινηματογράφηση (268.832 €)
8. Τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη (170.000 €)
9. Δαπάνες ΟΚΩ – υπογειοποιήσεις δικτύων (111.882,72 €)
10. Επίβλεψη αρχαιολογικών εργασιών (39.000 €)

Επιπλέον, η ανάπλαση της Πλατείας Ευρώπης – που αποτελεί σημείο εισόδου προς το Άντρο και έχει εγκεκριμένη μελέτη από το 2020 (αρ. 5/2020, ΑΔΑ: 6ΧΤΩΩΞΩ-0Ψ2) – δεν έχει ξεκινήσει, παρότι υπάρχουν μελέτες, τεύχη δημοπράτησης και εγκεκριμένος προϋπολογισμός.

Η εργολαβία της βραχοστερέωσης, αν και έχει λάβει ήδη 800.000 ευρώ, προχωρά με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς, ενώ η αρχική πρόβλεψη για λειτουργία του σπηλαίου μέσα στο 2024 έχει εγκαταλειφθεί σιωπηρά. Απουσιάζει επίσης κάθε ενημέρωση για την τύχη των υπολοίπων 6 εκατ. ευρώ που εξοικονομήθηκαν από τη μετατροπή του τελεφερίκ σε απλό ασανσέρ, χωρίς ουσιαστική διαβούλευση.

Η διακοπή λειτουργίας του Δικταίου Άντρου – ενός από τους εμβληματικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Κρήτης – στερεί από το Οροπέδιο Λασιθίου τον βασικό άξονα της τουριστικής του ταυτότητας, επιφέροντας σοβαρές συνέπειες στην τοπική οικονομία και κοινωνική συνοχή. Οι τουριστικές επιχειρήσεις πλήττονται, εργαζόμενοι μεταναστεύουν λόγω απώλειας εισοδήματος, και η αγωνία των κατοίκων εντείνεται καθώς δεν υπάρχει κανένα σαφές χρονοδιάγραμμα επαναλειτουργίας, ούτε ενημέρωση, ούτε μέτρα στήριξης. Η Πολιτεία, εστιάζοντας αποκλειστικά στις τεχνικές πτυχές του έργου, παραβλέπει τον αντίκτυπο στη βιωσιμότητα δεκάδων οικογενειών και στην τουριστική εικόνα της περιοχής. Η κοινωνική και οικονομική ζημιά είναι ήδη ορατή. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει καμία ενεργή διεκδίκηση εφαρμογής μέτρων στήριξης, ούτε καν επικοινωνιακή διαχείριση.

Αξιοσημείωτο είναι ότι επισκεφτήκατε πρόσφατα την Κρήτη, χωρίς να προβείτε όμως σε καμία επίσημη ανακοίνωση ή αναφορά για την πορεία του έργου του Δικταίου Άντρου, τη στιγμή που ο κίνδυνος απένταξης από το Ταμείο Ανάκαμψης είναι πλέον ορατός.

Ακόμη πιο προβληματική υπήρξε η απάντηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Το Υπουργείο δεν αναγνώρισε ούτε στο ελάχιστο τη σφοδρότητα και την κρισιμότητα της κατάστασης που επικρατεί στο Οροπέδιο Λασιθίου. Περιορίστηκε να αναφέρει ότι έχουν γίνει 23 αναγγελίες και 105 δηλώσεις ζημιών από τον ΕΛΓΑ στην Π.Ε. Λασιθίου, χωρίς όμως να αναφερθεί σε ημερομηνίες ολοκλήρωσης των εκτιμήσεων, σε ποσοστά καταστροφής ή σε προγραμματισμένες αποζημιώσεις. Δεν απαντήθηκε τι προτίθεται να κάνει η Πολιτεία για τις ζημιές που δεν καλύπτονται από την τυπική ασφάλιση του ΕΛΓΑ, ούτε έγινε καμία μνεία στις σοβαρές τοπικές αναφορές που καταγράφουν πλήρη καταστροφή καλλιεργειών – κυρίως σε πατάτες, φράουλες και κηπευτικά – με ζημιές άνω του 30%.

Ακόμη και στο βασικό ερώτημα που θέσαμε για το αν προτίθεται το Υπουργείο να ενεργοποιήσει ειδικά χρηματοδοτικά εργαλεία, κατά το πρότυπο του Μέτρου 23, η απάντηση παρέμεινε γενικόλογη και απολύτως αδιάφορη: το Υπουργείο περιορίστηκε να απαριθμήσει παλαιότερα μέτρα του παρελθόντος, όπως το Μέτρο 21 (covid) και το Μέτρο 22 (Ουκρανία), χωρίς να δεσμεύεται για καμία

δράση που να αφορά τις πρόσφατες καταστροφές στην Κρήτη. Παρότι στο στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ 2023–2027 προβλέπονται πόροι για διαχείριση κινδύνου και φυσικές καταστροφές, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου απέφυγε να δηλώσει εάν και πώς προτίθεται να τους αξιοποιήσει για την περίπτωση του Οροπεδίου Λασιθίου. Η πλήρης απουσία οποιασδήποτε ειδικής αναφοράς στην περιοχή είναι ενδεικτική της αδιαφορίας με την οποία αντιμετωπίζονται οι πραγματικές ανάγκες των πληγέντων αγροτών.

Οι απαντήσεις αυτές δεν προσφέρουν απλώς καμία λύση – προσβάλλουν την κοινή λογική και την αγωνία μιας περιοχής που δοκιμάζεται σε όλα τα επίπεδα: τουριστικά, παραγωγικά, κοινωνικά. Επιβεβαιώνουν την καταγγελία μας ότι η Πολιτεία αντιμετωπίζει το Οροπέδιο Λασιθίου ως “αόρατο τόπο”, αδυνατώντας να προτείνει ή να εφαρμόσει οποιοδήποτε συνεκτικό σχέδιο ανάσχεσης της κρίσης και στήριξης της τοπικής οικονομίας.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κυρία Υπουργέ,

- 1. Ποια είναι τα αναλυτικά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης του έργου «Sub.1.2.9 Βελτίωση Προσβασιμότητας και Αναβάθμιση Υποδομών του Δικταίου Άντρου» και ποιο το ποσοστό ολοκλήρωσης κάθε υποέργου μέχρι σήμερα;*
- 2. Ποιο είναι το αναλυτικό καθεστώς πληρωμών ανά εργολαβία και προμηθευτή; Πόσα έχουν εκταμιευθεί συνολικά και για ποιες εργασίες;*
- 3. Ποιες είναι οι αιτίες των καθυστερήσεων στην εκτέλεση των εργασιών βραχοστερέωσης και γιατί δεν έχουν ενεργοποιηθεί ενισχυμένα συνεργεία ώστε να τηρηθούν τα ορόσημα του Ταμείου Ανάκαμψης;*
- 4. Γιατί δεν έχει δημοπρατηθεί το έργο της Πλατείας Ευρώπης, ενώ υφίστανται εγκρίσεις και διαθέσιμα τεύχη δημοπράτησης από το 2020;*
- 5. Ποια είναι η τύχη των επιπλέον 6 εκατ. ευρώ από τη μετατροπή του τελεφερίκ σε ασανσέρ; Έχουν δεσμευτεί για άλλο σκοπό, έχουν επιστραφεί ή παραμένουν διαθέσιμα;*
- 6. Ποια μέτρα πρόκειται να ληφθούν για την ενημέρωση και τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας και των επαγγελματιών που πλήττονται από την απώλεια του βασικού τουριστικού πόρου του Οροπεδίου;*
- 7. Ποιο είναι το τελευταίο διαθέσιμο πρακτικό ή πόρισμα της Επιτροπής Παρακολούθησης του έργου και να δοθεί στη δημοσιότητα;*
- 8. Ποιος είναι ο βαθμός επικινδυνότητας απένταξης του έργου από το ΤΑΑ; Έχει σταλεί σχετική προειδοποίηση από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;*

9. Προτίθεται η Υπουργός να προβεί άμεσα σε δημόσια ενημέρωση για την πορεία του έργου και να εγγυηθεί την ολοκλήρωσή του εντός των προβλεπόμενων χρονικών πλαισίων;
10. Ποια μέτρα προτίθεστε να ενεργοποιήσετε για την αποζημίωση των αγροτών που έχουν υποστεί ζημιές άνω του 30% στις καλλιέργειες, ειδικά όπου οι ζημιές δεν καλύπτονται από τον ΕΛΓΑ;
11. Προτίθεστε να αξιοποιήσετε εργαλεία τύπου Μέτρου 23 ή να εκδώσετε στοχευμένο πρόγραμμα ενίσχυσης για το Οροπέδιο Λασιθίου;
12. Ποια η πρόβλεψη για τις εκτός κάλυψης ζημιές και με ποιο σχήμα σκοπεύετε να αποτρέψετε τον αποκλεισμό εκατοντάδων πληγέντων παραγωγών;
13. Θα υπάρξει δέσμευση για στοχευμένη τουριστική ανάδειξη του Οροπεδίου στο μεσοδιάστημα μέχρι την επαναλειτουργία του Δικταίου Άντρου;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου

Εμμανουήλ (Μανόλης) Χνάρης